

Nr 5.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående ersättning till E. Hedblom i anledning av sjukdom ådragen under militärtjänstgöring; given Stockholms slott den 4 januari 1943.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF.

Per Edvin Sköld.

Utdrag av protokollet över försvarsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 4 januari 1943.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena GÜNTHER, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WESTMAN, WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, ERIKSSON, BERGQUIST, BAGGE, ANDERSSON, DOMÖ, ROSANDER, GJÖRES.

Efter gemensam beredning med chefen för socialdepartementet anför chefen för försvarsdepartementet, statsrådet Sköld, följande:

Ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring, utgår enligt bestämmelserna i förordningen den 18 juni 1927 (nr 234), vilken förordning trätt i kraft den 1 januari 1928. Genom nämnda förordning har förordningen den 18 juni 1909 (nr 89 sid. 1) om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring, upphävts, dock att ersättningsanspråk, som grundas på olycksfall som inträffat eller sjukdom som yppats före den 1 januari 1928, skall bedömas enligt äldre bestämmelser.

Bihang till riksdagens protokoll 1943. 1 saml. Nr 5.

2188 42

I 1 § av förordningen den 18 juni 1909 stadgas, att därest under militärtjänstgöring i fred olycksfall inträffar, så att tjänstgörande värnpliktig, volontär vid hären eller någon, som tillhör flottans eller kustartilleriets stamanskap, varder skadad, eller därest person, som nu nämnts, skadas under tjänstgöring i krig, staten skall utgiva ersättning jämlikt vissa i förordningen stadgade grunder. Dylik ersättning utgives jämväl, om sjukdom med därav följande skada yppas under eller efter slutad militärtjänstgöring och tjänstgöringen skäligen kan antagas ha till sjukdomen bidragit.

Framställning om ersättning skall göras inom viss tid från det tjänstgöringen upphörde eller från den senare tidpunkt, då skadan yppades.

I en den 22 april 1942 dagtecknad skrift har textilarbetaren *Eric Hedblom*, Tjärby, Genevad, hos Kungl. Maj:t anhållit att få komma i åtnjutande av ersättning för försämring av sjukdom (tuberkulos), som han förmenade att han ådragit sig under hemvärnstjänstgöring vintern 1941.

Hedblom, som är född den 16 december 1906, anställdes som volontär vid Göta ingenjörkår den 21 november 1924. Han intogs den 31 december 1924 för luftrörskatarr å kårens sjukhus och vårdades därstädes till den 19 januari 1925 samt under tiden den 22 januari—den 28 mars 1925, då han intogs på sanatorium på grund av konstaterad tuberkulos. Nämnda den 28 mars 1925 erhöll han avsked från militärtjänsten. Hedblom vårdades å sanatorium till den 5 maj 1925 samt friskförklarades den 31 maj 1927.

På grund av sjukdomen tillerkändes Hedblom av riksförsäkringsanstalten livränta jämlikt förenämnda förordning den 18 juni 1909. Livränta utgick för tiden den 6 maj—den 31 december 1925 efter 300 kronor per år, den 1 januari—den 30 november 1926 efter 180 kronor samt den 1 december 1926—den 31 maj 1927 efter 900 kronor per år.

Beträffande den nu ifrågasvarande sjukdomsperioden för vilken Hedblom begärt ersättning märkes följande. Sedan den 5 april 1941 till riksförsäkringsanstalten inkommit anmälan, att Hedblom under fältskjutning vid hemvärnsövning den 2 mars 1941 skulle ha ådragit sig försämring av sjukdom (lungtuberkulos), underställde anstalten Kungl. Maj:ts prövning frågan om ersättning till Hedblom enligt förordningen den 18 juni 1927 (nr 234) om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring. Anstalten anförde bland annat, att anstalten visserligen funnit, att fältskjutningen varit att anse såsom sådan tjänstgöring, varom förmäldes i 11 § 1 mom. hemvärnskungörelsen, samt att bestämmelserna i 1 § 2 stycket förordningen den 18 juni 1927 (nr 234) förty vore tillämpliga i förevarande fall, men att skäligen anledning funnes att antaga, att sjukdomens framträdande föranletts av annan orsak än tjänstgöringen och att denna icke väsentligen bidragit därtill. På grund härav funne anstalten sig icke kunna tillstyrka, att ersättning utgaves till Hedblom.

Genom beslut den 25 juli 1941 fann Kungl. Maj:t vad i ärendet förekommit icke föranleda någon Kungl. Maj:ts åtgärd.

Med anledning av Hedbloms nu föreliggande ansökning av den 22 april 1942 har riksförsäkringsanstalten i utlåtande den 15 maj 1942 anfört bland annat:

Efter det Kungl. Maj:ts beslut den 25 juli 1941 meddelats hade Hedblom i skrivelse till anstalten hemställt att ersättningsfrågan måtte upptagas till förnyad behandling. Härvid hade Hedblom dels lämnat ytterligare uppgifter angående sin tjänstgöring såsom hemvärnsman dels ock underrättat anstalten om att han på grund av sin sjukdom tidigare åtnjutit ersättning enligt 1909 års militärsättningsförordning.

Riksförsäkringsanstalten hade i anledning härav, efter inhämtat yttrande från en av anstaltens läkare, i skrivelse den 27 oktober 1941 under hänvisning till Kungl. Maj:ts beslut den 25 juli 1941 meddelat, att anstalten funnit framställningen i vad avsåge ifrågasatt ersättning för under hemvärnstjänstgöring ådragen försämring av lungtuberkulos icke föranleda någon anstaltens vidare åtgärd.

Beträffande frågan, huruvida ersättning skulle kunna utgå till Hedblom enligt 1909 års militärsättningsförordning, enligt vilken han uppburit ersättning för tiden från och med den 6 maj 1925 till och med den 31 maj 1927, förklarade anstalten i samma skrivelse, att, enär mer än tio år förflutit från det Hedblom senast erhållit ersättning från anstalten till dess han den 5 april 1941 ånyo låtit sig avhöra, anstalten jämlikt förordningen den 4 mars 1862 om tioårig preskription och om kallelse å okända borge-närer funnit sig icke kunna till prövning upptaga nämnda fråga.

För den händelse Kungl. Maj:t emellertid skulle finna skäl att — utan hinder av att framställningen inkommit efter inträdd tioårspreskription — ersättning bereddtes Hedblom jämlikt grunderna för 1909 års militärsättningsförordning, under förutsättning av att hans militärtjänstgöring skäligen kunde antagas ha bidragit till hans nuvarande sjukdom, hade anstalten prövat ärendet i sistnämnda hänseende. Härvid hade anstalten, som inhämtat yttrande från en av sina läkare, överläkaren A. Gullbring, funnit den i mars 1941 inträdda försämringen vara att anse såsom symptom å den sjukdom, för vilken ersättning från anstalten tidigare utgått. Därest framställning om ersättning inkommit till anstalten inom vederbörlig tid, skulle anstalten förty ha tillerkänt Hedblom ersättning enligt nyssnämnda förordning.

Arméförvaltningens civila departement och sjukvårdsstyrelse ha i utlåtande den 22 augusti 1942 anfört bland annat:

Sjukvårdsstyrelsen ansåge i likhet med riksförsäkringsanstalten den i mars 1941 inträdda försämringen vara att anse såsom symptom å den sjukdom, för vilken Hedblom tidigare åtnjutit ersättning. Civila departementet ifrågasatte för sin del, huruvida gällande preskriptionsbestämmelser kunde vinna tillämpning sedan Hedblom en gång förklarats berättigad till ersättning enligt 1909 års militärsättningsförordning och den sjukdom, varav sökanden nu lede, konstaterats vara symptom å den sjukdom, varför ersättning tidigare utgått.

Riksförsäkringsanstalten och arméförvaltningens sjukvårdsstyrelse ha funnit den i mars 1941 inträdda försämringen i Hedbloms hälsotillstånd vara att anse såsom symptom å den sjukdom för vilken ersättning från anstalten tidigare utgått. Ersättning enligt förordningen den 18 juni 1909 om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring, kunde alltså ha tillerkänts Hedblom, därest försämringen inträtt tidigare och framställning om ersättning i anledning därav gjorts inom föreskriven tid. På grund av mellankommen preskription måste Hedblom anses ha förlorat sin talan i fråga om rätt till ersättning. Emellertid har riksdagen tidigare i vissa fall

*Departements-
chefen.*

medgivit, att ersättning enligt grunderna för nyssnämnda förordning finge utgå, utan hinder därav att framställning om ersättning icke blivit gjord inom föreskriven tid. Med hänsyn härtill och då billighetskäl tala för att Hedblom må komma i åtnjutande av den ersättning, vartill han varit berättigad, därest framställning gjorts inom behörig tid, får jag tillstyrka, att sådan ersättning beredes honom. Ersättningen torde böra utgå från och med den 1 april 1941.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att till Eric Hedblom må — utan hinder därav att anspråk på ersättning icke framställts inom behörig tid — från och med den 1 april 1941 från beväringmanskapets invalid- och pensionsfond utbetalas den ersättning, vartill han enligt grunderna för förordningen den 18 juni 1909 om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring, kan anses berättigad.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställa förordnar Hans Maj:t Konungen, att till riksdagen skall avlätas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Anders Broberg.